

SÁCKÝ, Jan. *Lev Nikolajevič Tolstoj a smrt*. Praha: UK, Pedagogická fakulta, katedra psychologie, 2018. Bakalářská práce. Posudek vedoucího.

J. Sácký rozebral *Vojnu a mír*, k níž přistoupil jako k pátrání po konceptu smrti u Tolstého. Jde pravděpodobně o první pokus mladého autora o rozbor tak rozsáhlého textu, a to i svým tak rozsáhlým textem. Proto Sácký asi nijak nevyzvedává do popředí kroky, kterými to činí, a ty pak vyhlížejí jako samozřejmé nebo non-existentjící, ale ve skutečnosti jsou poměrně intenzivní.

První už spočívá ve výběru situací rozsáhlého románu: tedy situací smrti nebo ohrožení smrtí. Z jejich rozsáhlejšího popisu v knize pak Sácký vybírá adekvátní pasáže. Dále tyto pasáže ještě zvláště komentuje (partie jako „Rozbor: Andrej Bolkonskij – Bůh, láska, život a smrt“). Dalším zásadním krokem pro interpretující Sáckého text bylo stanovení linek života a konfrontace se smrtí u dvou osob, z nichž správně učinil hlavní hrdiny pro srovnání: Bolkonského a Bezuchova. To vrcholí do závěrečného komparativního diagramu na s. 108, který mi připadá zdařilý, byť nedostatečně komentovaný: což bych ale připočetl i zmíněné nezkušenosti autora psát odborné texty tohoto ražení. Diagram jednoznačně dokazuje, že hlavním konceptem, signifikantem „core category“ románu není „smrt“, ale „**Bůh**“, bez vnímání jehož přítomnosti jakožto těžiště osobnosti nelze vést rozumně procitěný život. *Vojnu a mír* jsem už dlouho nečetl a díky Sáckého prezentaci jsem si uvědomil, jak je to román při své psychologické velikosti současně silně náboženský, až téměř „didaktický“. Tolstoj jde zde tak daleko, že často sám nabízí své explicitní závěry (např., že zmatek v člověku nezpůsobuje „nedostatek“, ale „nadbytek“).

Někdy uvnitř textu vyzní ovšem snaha o grafizaci na prázdno: tak schémata na s. 28-30 představují jen rozložení Tolstého vět, bez vyvození něčeho nového.

Nejsem schopen empiricky dokázat, že se Sácký ve svých interpretacích nemýlí a spíše bych s nimi souhlasil.

Muselo by se patrně udělat to, co by asi měl udělat i autor, kdyby měl tu zkušenost a čas a větší rozsah práce k dispozici: určitá strukturalistická de-kompozice a re-kompozice situací smrti nebo podobné kódování. Myslím tím vypisování si na kartičky pro každou scénu (jak to navrhuje Lévi-Strauss) jednotlivých prvků vyprávění, jeho signifikantů. Pak by mělo dojít k jejich porovnání a vzájemnému doplnění (návrat, opakování motivu).

Jen na ukázkou pro první stránky Sáckého textu (ze s. 8-14, navíc nečiním v úplnosti, ale jen náznakově). **1) Slavkov**. Pohled na *nebe*: vertikála x horizontála lidského boje a snažení; jiný pohyb; vytržení; štěstí, že uviděl, touha žít; pád idolu (Napoleona), des-identifikace (motiv druhých lidí); odmítnutí *vanitas*;

kam *nebe* začlenit (problém horizontály, která majestátní, ale prázdná; horizontála plná ruchu, ale nicotného?); najít *nebe* v posmrtném životě (kupodivu Tolstému o tohle vůbec nepůjde), ale jak *nebe* artikulovat do vezdejšího života?; že by jako medailónek od Marji (prostý, dětský příklon k Bohu);

2) Po Slavkovu. Efekt *nebe*: lítost k ženě; smrt ženy: *nebe* (Bůh zklame, zradí ho, zkouší ho?); horizontála se nedá artikulovat: vojsko už nejde (zážitek Slavkova), apatie, pak dál osvícenské ideály (jaký status?, jako u Pierra ty zednářské?);

rozhovor s Pierrem: smrt blízkého (ženy) jako důkaz posmrtného života, tj. jedné ze 2 artikulací „*nebe*“: Bůh jen jako posmrtný život, artikulaci v životě, lásce – Marja, Pierre prázdně, ale formálně správně – nevěří; až Nataša: „ta dívka, která chtěla letět do *nebe*“. Atd.

Práci doporučuji k obhajobě.